Edward Albee

Kdo se bojí Virginie Woolfové?

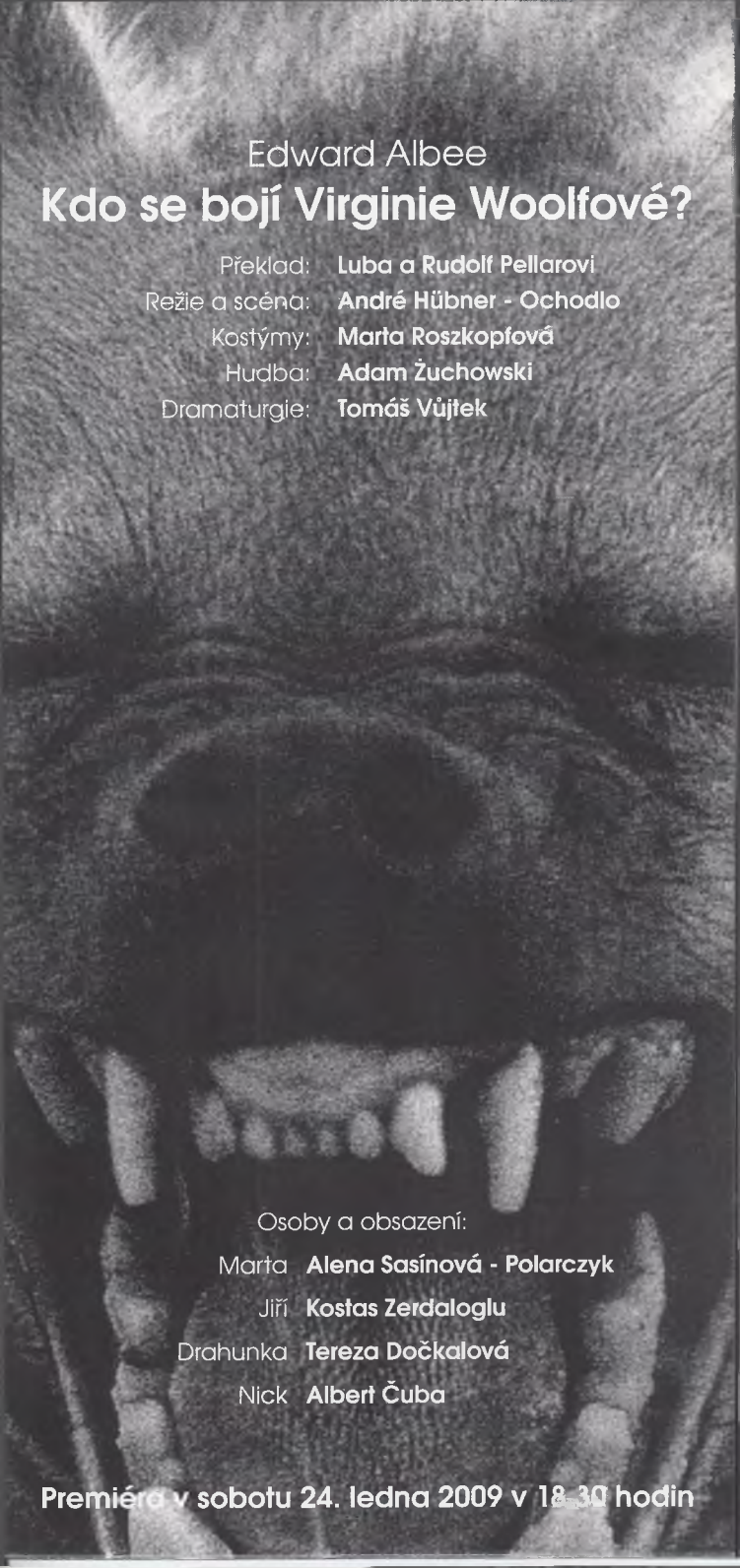

Edward Albee

Kdo se bojí Virginie Woolfové?

Překlad: **Luba a Rudolf Pellarovi**
Režie a scéna: **André Hübner - Ochodlo**
Kostýmy: **Marta Roszkopfová**
Hudba: **Adam Żuchowski**
Dramaturgie: **Tomáš Vůjtek**

Osoby a obsazení:

Marta **Alena Sasínová - Polarczyk**
Jiří **Kostas Zerdaloglu**
Drahunka **Tereza Dočkalová**
Nick **Albert Čuba**

Premiéra v sobotu 24. ledna 2009 v 18.30 hodin

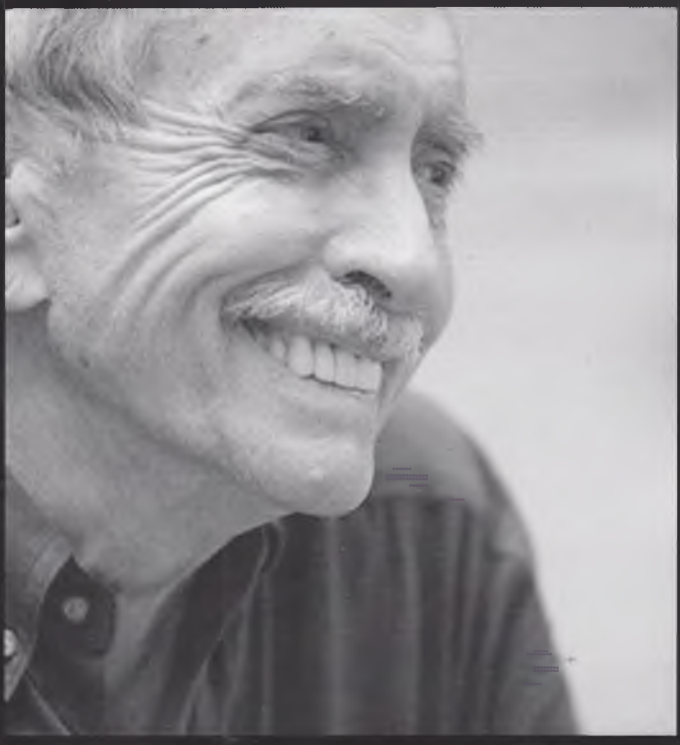

Edward Albee se narodil 12.3.1928 někde ve Virginii. Jeho biologičtí rodiče jej dva týdny nato dali k adopci, která proběhla ve Washingtonu D.C. Byl adoptován rodinou divadelního podnikatele Reeda Albeeho, syna vaudevillového producenta E.F.Albeeho a dědice divadelního impéria. Od dětství tak přicházel do styku s divadelním prostředím, ale zároveň vyrůstal v pohádkovém přepychu (k životnímu stylu patřila limuzína se šoférem stejně jako projížďky na koních). Albeeho adoptivní matka Frances byla o dvacet tři let mladší a téměř o třicet centimetrů vyšší než její manžel, který vedle ní působil poněkud zakřiknutě. Albeeho vztah k adoptivním rodičům byl plný neshod a nepochopení (*Necítil jsem se mezi nimi dobře. Myslím, že nevěděli, jak se stát dobrými rodiči. Ale ani já jsem nevěděl, jak se stát dobrým synem.*). Zvláště vztahy s adoptivní matkou byly velmi napjaté a vedly k jeho pozdějšímu odchodu z domova (konflikt je vylíčen ve hře *Three Tall Women*, Tři velké ženy). Zato si velmi dobře porozuměl se svou adoptivní babičkou Cottou, Francisinou matkou, které později věnoval svou krátkou jednoaktovku *The Sandbox* (Pískoviště, 1959). Ve svých dvaceti se s rodinou rozešel, když se názorové neshody staly nepřekonatelné, a odešel do proslulého Greenwich Village, kde se živil, jak se dá (někdy jako prodavač, jindy jako poslíček). Ve svých třiceti se rozhodl s tímto způsobem života skoncovat a žít jako spisovatel na volné noze (literární tvorbě se věnoval od školních let). Během tří týdnů napsal svou první úspěšnou hru, jednoaktovku *The ZOO Story* (Stalo se v zoo, 1958). Hru nejprve několik divadel v New Yorku odmítlo, ale po její úspěšné premiéře v Berlíně (28.9. 1959, Theater Werkstatt) se hra vrátila do Greenwich Village, kde byla v Princetown Playhouse uváděna společně s Beckettovou Poslední páskou. Poučen výboji evropské divadelní avantgardy (Ionesco, Beckett, Genet) vytvořil Albee vlastní, „americkou"

variantu moderního divadla, v níž se kombinují prvky tradičního i absurdního dramatu.

V roce 1962 měla na Broadwayi premiéru jeho první celovečerní hra Kdo se bojí Virginie Woolfové?, která se zde hrála dva roky (neuvěřitelných 644 repríz) a znamenala nejen velký komerční úspěch, ale zároveň potvrdila Albeeho dramatický talent. Hra vyvolala vzrušenou a velmi kontroverzní debatu mezi kritiky, kteří jí vyčítali její destruktivní téma, sexuální otevřenost i vulgární jazyk, a ačkoli byla v roce 1963 navržena na Pulitzerovu cenu, z těchto důvodů ji nakonec nezískala (členové výboru, kteří podporovali Albeeho nominaci, na protest rezignovali a cena nebyla udělena žádné hře). Nicméně Albee oceněn byl, ještě téhož roku získal cenu Tony a Cenu kritiků (New York Drama Critics Award).

Spisovatel má povinnost být démonickým společenským kritikem, který ukazuje svět a lidi tak, jak je sám vidí, a ptá se: Nelíbí se vám to? Tak to změňte.

Později Pulitzerovu cenu přece jen získal, a to hned třikrát . Oceněny byly hry *Delicate Balance* (Křehká rovnováha, 1967), *Seascape* (Pobřeží, 1975) a *Three Tall Women* (Tři velké ženy, 1994). Albee je autorem skutečně ceněným, dokonce i v tomto tisíciletí. V roce 2002 získala cenu Tony jeho hra *The Goat or Who is Sylvia?* (Koza aneb Kdo je Sylvie?)

Je hezké, když vám dají cenu. Pokaždé, když ji dostanu, jsem překvapen. A jsem překvapen pokaždé, když ji nedostanu. Já jsem neustále překvapen.

Kdo se bojí Virginie Woolfové? v oskarové verzi

V roce 1966 natočil debutující režisér Mike Nichols stejnojmennou filmovou adaptaci Albeeho hry. Studio Warner Bros zakoupilo práva na hru a producent Ernest Lehman se ve svém filmovém scénáři snažil zachovat všechny významové vrstvy Albeeho textu, který převzal v podstatě beze změny (vypustil jen repliky, které reflektovaly tehdejší politickou situaci). Jeho drsný jazyk vyvolal střet s cenzu-

rou a vypuštěné repliky zase rozčílily Albeeho, který chtěl i ve filmové verzi zachovat politický přesah své hry. Martu a Jiřího ztvárnili tehdejší manželé Elizabeth Taylorová a Richard Burton, Drahunku hrála Sandy Dennisová (i pro ni to byl filmový debut) a Nicka George Segal. Albee původně chtěl, aby role ústředního páru hráli Bette Davisová a Henry Fonda, ale šéf studia Jack Warner si prosadil svou. Před natáčením musela Taylorová shodit deset kilo, během natáčení si ulomila zub a Sandy Dennisová během filmování potratila.

Film se stal nejdražším černobílým filmem v historii (hvězdy Burton a Taylorová si vymohli hvězdný honorář) a jediným filmem v historii, který byl nominován na Oscara ve všech třinácti kategoriích, z nichž byl oceněn pěti (nejlepší ženský herecký výkon, nejlepší vedlejší ženská role, kamera, výprava, kostýmy).

aréna

komorní scéna
28. října 2, 701 85 Moravská Ostrava, www.divadloarena.cz
Autorská práva k představení zastupuje AURA-PONT, divadelní a literární agentura, spol. s r.o., Radlická 99, Praha 5
Autorská práva k představení zastupuje DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, Krátkého 1, Praha 9
Komorní scéna Aréna, příspěvková organizace zřizovaná a financovaná statutárním městem Ostrava.
Divadelní inscenace realizujeme za finanční podpory MK ČR
generální partner
SKUPINA ČEZ
OSTRAVA!!!
hlavní partner
BC-MCHZ
partner
IanDerson
media in partnerů
DNES
program
OSTRAVA

Who's Afraid of Virginia Woolf?

Titul hry Albee nevymyslel, ale uviděl napsaný mýdlem na zrcadle v jednom baru. Byla to oduševnělá narážka na tehdejší hit Barbry Streisandové Who`s Afraid of the Big, Bad Woolf? (původně hit z Disneyho Tří malých prasátek). Samotná hra však s Virginii Woolfovou, slavnou anglickou spisovatelkou a novátorkou moderní prózy, nijak nesouvisí. Popěvek ale slouží k přiblížení pošetilé řevnivosti panující v intelektuálních kruzích. Woolfová patří k autorům, jejichž dílo klade na čtenáře nemalé intelektuální nároky, a postavy hry (především Jiří a Nick) soupeřící o intelektuální převahu, by nikdy nepřipustily, že prózám Virginie Woolfové nerozumí, že se jich „bojí". Tato parodie dětské písničky nás nakonec může dovést až k úvaze, nakolik jsou postavy hry, žijící ve světě vylhaných iluzí a infantilně krutých her, skutečně dospělé.